

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 390/2020-9

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 20. augusta 2020 v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej a zo sudcov Rastislava Kaššáka a Miloša Maďara (sudca spravodajca) predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť sťažovateľa [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] zastúpeného advokátskou kanceláriou Nosko&Partners s. r. o., Podjavorinskej 2, Bratislava, vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky a práv podľa čl. 5 ods. 1 písm. c), 3 a 5 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uzneseniami Okresného súdu Malacky sp. zn. 0 Tp 433/2019 z 18. septembra 2019 a sp. zn. 1 T 25/2020 z 25. marca 2020 a ich vydaniu predchádzajúcim postupom, ako aj uzneseniami Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 4 Tpo 81/2019 z 29. október 2019 a sp. zn. 1 Tos 30/2020 z 8. apríla 2020 a ich vydaniu predchádzajúcim postupom a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Vymedzenie napadnutého rozhodnutia a sťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 10. júna 2020 doručená ústavná sťažnosť sťažovateľa [REDACTED], [REDACTED]

██████████ (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práv podľa čl. 5 ods. 1 písm. c), 3 a 5 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uzneseniami Okresného súdu Malacky (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 0 Tp/433/2019 z 18. septembra 2019 (ďalej aj uznesenie z „18. septembra 2019“) a sp. zn. 1 T 25/2020 z 25. marca 2020 (ďalej aj „uznesenie z 25. marca 2020“) a ich vydaniu predchádzajúcim postupom, ako aj uzneseniami Krajského súdu v Bratislave (ďalej aj „krajský súd“) sp. zn. 4 Tpo 81/2019 z 29. október 2019 (ďalej aj „uznesenie z 29. októbra 2019“) a sp. zn. 1 Tos 30/2020 z 8. apríla 2020 (ďalej aj „uznesenie z 8. apríla 2020“) a ich vydaniu predchádzajúcim postupom.

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a priložených príloh vyplýva, že okresný súd vzal uznesením z 18. septembra 2019 sťažovateľa do väzby z dôvodu podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, a to v súvislosti s jeho obvinením z trestného činu nebezpečného vyhrážania podľa ustanovenia § 360 ods. 1 a 2 písm. b) Trestného zákona. Sťažovateľ v podaní z 2. marca 2020 ešte pred rozhodovaním o jeho ponechaní vo väzbe po podaní obžaloby (12. marca 2020. pozn.) namietal, že do väzby bol vzatý nezákonnou sudkyňou ██████████, ktorá podľa Rozvrhu práce na rok 2019 nemala v predmetnej veci konať. Vo vzťahu k tejto sudkyňi navyše uviedol, že proti nej v inom konaní vedenom na tomto súde pod sp. zn. 6 C 452/2020 podal sťažnosť, ktorá bola opodstatnená a kladne vybavená, pričom táto skutočnosť by mohla byť podľa neho dôvodom zaujatosti tejto sudkyne pri rozhodovaní o jeho vzatí do väzby. Sťažovateľ taktiež v rámci svojej argumentácie poukázal na to, že mu nebolo doručené predvolanie na výsluch uskutočnený 18. septembra 2019 pred jeho vzatím do väzby, v dôsledku čoho sa naň nemohol pripraviť. Uvedené skutočnosti podľa neho ovplyvnili možnosť realizácie jeho práv a spôsobili vydanie nezákonného rozhodnutia o jeho väzbe.

2.1 O sťažnosti sťažovateľa proti uzneseniu okresného súdu z 18. septembra 2019 rozhodol krajský súd uznesením z 29. októbra 2019 tak, že ju zamietol.

2.2 Po podaní obžaloby (12. marca 2020, pozn.) okresný súd rozhodol o predĺžení väzby sťažovateľa uznesením z 25. marca 2020, v ktorom sa podľa neho nevysporiadal riadne tak s jeho námietkou nezákonného sudcu, ako ani s námietkou nedostatočného času

na prípravu výsluchu v dôsledku oneskoreného doručenia upovedomenia o jeho výsluchu pri rozhodovaní o jeho vzatí do väzby. Vzhľadom na uvedené, konanie predchádzajúce vydaniu uznesenia z 25. marca 2020 nebolo podľa sťažovateľa v súlade so zákonom a zároveň v dôsledku neho došlo k obmedzeniu jeho práva na osobnú slobodu.

2.3 Po doručení spisu krajskému súdu sťažovateľ požiadal o nahliadnutie do spisu, čo mu zo strany tohto súdu nebolo umožnené, tým došlo k obmedzeniu uplatnenia jeho práv, napr. pokiaľ ide o odôvodnenie sťažnosti proti uzneseniu z 25. marca 2020 o predĺžení jeho väzby. Krajský súd o sťažnosti sťažovateľa rozhodol uznesením z 8. apríla 2020 (doručeným sťažovateľovi 27. apríla 2020), ktorým ju zamietol bez toho, aby sa v odôvodnení tohto uznesenia konkrétnym spôsobom zaoberal ním predloženými námietkami.

2.4 Podľa sťažovateľa postupom súdov zúčastnených na rozhodovaní o jeho väzbe došlo k porušeniu jeho základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy, ako aj práva na osobnú slobodu podľa čl. 5 ods. 1 písm. c), ods. 3 a 4 dohovoru.

3. Vzhľadom na uvedené sťažovateľ ústavnému súdu navrhol, aby v predmetnej veci nálezom vyslovil, že jeho základné práva podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy, ako aj práva podľa čl. 5 ods. 1 písm. c), ods. 3 a 4 dohovoru postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Tos 30/2020 porušené boli, zrušil uznesenie krajského súdu z 8. apríla 2020, priznal mu finančné zadost'učinenie v sume 2500 €, ďalej vyslovil že jeho základné práva podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy, ako aj jeho práva podľa čl. 5 ods. 1 písm. c), ods. 3 a 4 dohovoru postupom okresného súdu sp. zn. 1 T 25/2020 porušené boli, zrušil uznesenie okresného súdu z 25. marca 2020, priznal mu finančné zadost'učinenie v sume 2500 €, vyslovil že jeho základné práva podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy, ako aj práva podľa čl. 5 ods. 1 písm. c), ods. 3 a 4 dohovoru postupom krajského súdu v konaní sp. zn. 4 Tpo 81/2019 porušené boli, zrušil uznesenie krajského súdu z 29. októbra 2019, priznal sťažovateľovi finančné zadost'učinenie v sume 2500 €, vyslovil, že jeho základné práva podľa čl. 17 ods. 1, 3 a 5 ústavy, ako aj práva podľa čl. 5 ods. 1 písm. c), ods. 3 a 4 dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 0 Tp 433/2019 porušené boli, zrušil uznesenie okresného súdu z 18. septembra 2019, priznal mu finančné zadost'učinenie v sume 2500 €, zakázal okresnému súdu a krajskému súdu pokračovať

v porušovaní namietaných práv, prikázal okresnému súdu bezodkladne rozhodnúť o jeho prepustení na slobodu a krajskému súdu uložil povinnosť uhradiť mu trovy konania v sume 993,50 €.

II.

Relevantná právna úprava

4. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

5. Podľa čl. 17 ústavy sa osobná sloboda sa zaručuje (ods. 1). Nikoho nemožno stíhať alebo pozbaviť slobody inak, ako z dôvodov a spôsobom, ktorý ustanoví zákon. Nikoho nemožno pozbaviť slobody len pre neschopnosť dodržať zmluvný záväzok (ods. 2). Do väzby možno vziať iba z dôvodov a na čas ustanovený zákonom a na základe rozhodnutia súdu (ods. 5).

6. Podľa čl. 5 ods. 1 písm. c) dohovoru každý má právo na slobodu a osobnú bezpečnosť. Nikoho nemožno pozbaviť slobody okrem nasledujúcich prípadov, pokiaľ sa tak stane v súlade s konaním ustanoveným zákonom:... c) zákonné zatknutie alebo iné pozbavenie slobody osoby za účelom predvedenia pred príslušný súdny orgán pre dôvodné podozrenie zo spáchania trestného činu, alebo ak sú oprávnené dôvody domnievať sa, že je potrebné zabrániť jej v spáchaní trestného činu alebo v úteku po jeho spáchaní;...

Podľa čl. 5 ods. 3 dohovoru každý, kto je zatknutý alebo inak pozbavený slobody v súlade s ustanoveniami odseku 1 písm. c) tohto článku, musí byť ihneď predvedený pred sudcu alebo inú úradnú osobu splnomocnenú zákonom na výkon súdnej právomoci a má právo byť súdený v primeranej lehote alebo prepustený počas konania. Prepustenia sa môže podmieniť zárukou, že sa dotknutá osoba ustanoví na pojednávanie.

Podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru každý, kto bol pozbavený slobody zatknutím alebo iným spôsobom, má právo podať návrh na konanie, v ktorom by súd urýchlene rozhodol o zákonnosti jeho pozbavenia slobody a nariadil prepustenie, ak je pozbavenie slobody nezákonné.

7. Podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 413/2019 Z. z. (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak.

8. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania, a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc, b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovel žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37, c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom, d) ktorý je neprípustný, e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou, f) ktorý je podaný oneskorene, g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

III.

Posúdenie vecí ústavným súdom a ústavnoprávne východiská v judikatúre ústavného súdu

9. Ústavný súd za podstatu tejto sťažnosti považoval namietané porušenie základných práv sťažovateľa podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy, ako aj podľa čl. 5 ods. 1 písm. c), ods. 3 a 5 dohovoru uzneseniami okresného súdu z 18. septembra 2019 a 25. marca 2020, ako aj ich vydaniu predchádzajúcim postupom, a zároveň uzneseniami krajského súdu z 29. októbra 2019 a 8. apríla 2020, ako aj ich vydaniu predchádzajúcim postupom. K porušeniu označených práv sťažovateľa malo dôjsť v dôsledku toho, že

- sťažovateľ nebol vzatý do väzby zákonným spôsobom, pretože z Rozvrhu práce okresného súdu na rok 2019 nevyplývalo, že zákonnou sudkyňou pre nápad vecí sp. zn.

0Tp bola [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] ktorá v jeho veci rozhodla uznesením z 18. septembra 2019;

- sťažovateľ nemal možnosť pripraviť sa na výsluch uskutočnený 18. septembra 2019, pretože mu nebolo riadne doručené predvolanie naň, hoci sa nachádzal vo väzbe;

- v uznesení z 25. marca 2020 sa okresný súd nevysporiadal s námietkou nezákonného sudcu, ktorý rozhodol o jeho vzatí do väzby;

- krajský súd nevyhovel žiadosti sťažovateľa o nahliadnutie do spisu v predmetnej veci ešte pred rozhodnutím o sťažnosti proti uzneseniu z 25. marca 2020 o predĺžení jeho väzby;

- krajský súd sa v uznesení z 8. apríla 2020 nezaoberal oprávnenými námietkami sťažovateľa.

10. Ústavný súd už vo viacerých svojich rozhodnutiach zdôraznil, že jeho právomoc na rozhodovanie vo väzobných veciach predpokladá výlučne skúmanie toho, či sa v konaní pred väzobnými súdmi dodržali ústavno-procesné princípy takého obmedzenia osobnej slobody, akým je väzba obvineného (II. ÚS 76/02, IV. ÚS 83/03, IV. ÚS 171/03). Každé pozbavenie slobody musí byť „zákonné“, t. j. musí byť vykonané „v súlade s konaním ustanoveným zákonom“, a okrem toho každé opatrenie, ktorým je jednotlivец pozbavený slobody, musí byť zlučiteľné s účelom čl. 17 ústavy, ktorým je ochrana jednotlivca proti svojvôli (I. ÚS 165/02, I. ÚS 177/03, I. ÚS 115/07). Z čl. 17 ods. 5 ústavy vyplýva, že do väzby možno vziať iba z dôvodov a na čas ustanovený zákonom. Príslušná zákonná úprava obsiahnutá predovšetkým v Trestnom poriadku je tak integrálnou súčasťou ústavného rámca zaručenej osobnej slobody (II. ÚS 55/98, II. ÚS 315/06). Z judikatúry ústavného súdu (III. ÚS 38/01, IV. ÚS 207/07, III. ÚS 115/08) ďalej vyplýva, že obsahom základného práva podľa čl. 17 ods. 5 ústavy je aj oprávnenie trestne stíhanej osoby, aby súd rozhodujúci o jej väzbe skúmal významné skutočnosti pre a proti väzbe vrátane možnosti nahradiť ju zárukou, sľubom alebo peňažnou zárukou, pričom ak sa rozhodne trestne stíhanú osobu do väzby vziať alebo ju v nej ďalej držať, aby boli takéto rozhodnutia založené na konkrétnych skutočnostiach, a nie na abstraktnej úvahe. Obvinený môže byť do väzby vzatý a v nej držaný len z tých zákonných dôvodov, ktoré sú uvedené vo výrokoch súdnych rozhodnutí (III. ÚS 77/05, I. ÚS 92/08). Z doterajšej judikatúry ústavného súdu

(I. ÚS 141/04, III. ÚS 417/2011), ktorá korešponduje s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej aj „ESLP“), vyplýva, že v prípade rozhodovania o vzatí do väzby musia byť splnené tieto podmienky: po formálnej stránke musí existovať uznesenie o vznesení obvinenia, po materiálnej stránke musia existovať skutočnosti osvedčujúce kvalifikované podozrenie, že skutok, pre ktorý bolo začaté trestné stíhanie, bol spáchaný a má znaky trestného činu, a že sa obvinený trestného činu, ktorý sa mu v uznesení o vznesení obvinenia kladie za vinu, dopustil. Napokon musí existovať niektorý z väzobných dôvodov uvedených v § 71 Trestného poriadku.

III.1 K porušeniu označených práv uznesením okresného súdu z 18. septembra 2019 a uznesením krajského súdu z 29. októbra 2019

11. Okresný súd uznesením z 18. septembra 2019 rozhodol o vzatí sťažovateľa do väzby z dôvodu uvedeného v § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Krajský súd následne uznesením z 29. októbra 2019 podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku sťažnosť sťažovateľa zamietol. Uznesenie z 29. októbra 2019 bolo sťažovateľovi doručené 4. novembra 2019 (právnej zástupkyňi sťažovateľa 11. novembra 2019).

11.1 Od momentu doručenia uznesenia z 29. októbra 2019 sťažovateľovi začala plynúť lehota dvoch mesiacov ustanovená v § 124 zákona o ústavnom súde na podanie ústavnej sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy pre namietané porušenie základných práv všeobecnými súdmi v súvislosti s ich rozhodovaním o väzbe sťažovateľa v danom štádiu trestného konania, t. j. v čase pred podaním obžaloby.

11.2 Ústavná sťažnosť sťažovateľa bola ústavnému súdu doručená 10. júna 2020 (odovzdaná príslušnému orgánu na prepravu 8. júna 2020).

11.3 Z uvedeného je zrejmé, že sťažovateľ sa ochrany svojich už označených práv domáhal až po uplynutí lehoty uvedenej v § 124 zákona o ústavnom súde.

12. Ústavnému súdu preto neostávalo iné, iba ústavnú sťažnosť sťažovateľa v tejto časti odmietnuť podľa § 56 ods. 2 písm. f) zákona o ústavnom súde ako podanú oneskorene (bod 1 výroku rozhodnutia).

III.2 K namietanému porušeniu označených práv uznesením okresného súdu z 25. marca 2020

13. Ústava ani zákon o ústavnom súde nepripúšťajú, aby účastník konania domáhajúci sa ochrany svojich základných práv sám rozhodol o tom, či sa jej bude domáhať v konaní pred všeobecnými súdmi alebo ústavným súdom. Z čl. 127 ods. 1 ústavy a z ustanovenia § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde zjavne vyplýva, že pred podaním ústavnej sťažnosti musí účastník konania vyčerpať všetky riadne i mimoriadne opravné prostriedky, resp. iné prostriedky nápravy, ktoré sú mu dostupné v konaní pred všeobecnými súdmi.

13.1 V danom prípade sťažovateľ mal možnosť proti uzneseniu okresného súdu z 25. marca 2020 podať sťažnosť podľa § 83 Trestného poriadku, ktorú, ako to vyplýva aj z obsahu ním podanej ústavnej sťažnosti, v záujme ochrany označených práv aj využil.

14. Vzhľadom na uvedené skutočnosti sa ústavný súd ústavnou sťažnosťou proti uzneseniu okresného súdu z 25. marca 2020 meritórne nezaoberal a túto v uvedenej časti odmietol s poukazom na § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

III.3 K porušeniu označených práv uznesením krajského súdu z 8. apríla 2020

15. Ústavný súd napokon preskúmal namietané porušenia sťažovateľom označených práv uznesením krajského súdu z 8. apríla 2020 a jemu predchádzajúcim postupom predovšetkým prihliadajúc na ním v ústavnej sťažnosti predloženú argumentáciu.

16. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti spochybňoval v podstate zákonnosť procesného postupu okresného súdu, v dôsledku ktorého sa nemal možnosť riadne pripraviť na výsluch uskutočnený 18. septembra 2019 z dôvodu oneskorene mu doručeného predvolania, ako aj preto, že v predmetnej veci podľa neho uznesením z 18. septembra 2019 rozhodla nezákonná sudkyňa, ktorá bola proti nemu zaujatá.

16.1 Sťažovateľ mal možnosť obe spomínané námietky predložiť už v rámci konania predchádzajúceho vydaniu uznesenia z 18. septembra 2019, resp. v rámci sťažnosti podanej proti nemu. Krajský súd v konaní o podanej sťažnosti proti uzneseniu z 18. septembra 2019 preskúmal nielen napadnuté uznesenie, ale i celkový postup predchádzajúci jeho vydaniu, dospejúc pritom v uznesení z 29. októbra 2019 k záveru, že jeho sťažnosť nie je dôvodná.

16.2 Ústavný súd preto konštatuje, že uvedené námietky sťažovateľa uplatnené v konaní o porušení označených práv uznesením z 8. apríla 2019 o predĺžení jeho väzby nemožno považovať za právne relevantné. Tieto mohli byť, resp. boli (z obsahu odôvodnenia uznesenia z 29. októbra 2019 vyplýva, že sťažovateľ námietku zaujatosti proti zákonnej sudkyňi vzniesol po vyhlásení uznesenia z 18. septembra 2019, pozn.) preskúmané súdmi zúčastnenými na rozhodovaní o jeho vzatí do väzby, z čoho vyplýva, že sťažovateľovi na ne bola daná odpoveď a v prípade, ak s týmito závermi nesúhlasil, mal možnosť v danom čase domáhať sa ich preskúmania prostredníctvom ústavnej sťažnosti.

17. Sťažovateľ ďalej namietal, že k porušeniu ním označených práv došlo v dôsledku toho, že krajský súd nevyhovel jeho žiadosti o nahliadnutie do spisu pre účely účinného napadnutia zákonnosti predĺženia jeho väzby.

17.1 Z obsahu príloh k podanej ústavnej sťažnosti vyplýva, že obhajca sťažovateľa prostredníctvom elektronickej komunikácie 6. apríla 2020 požiadal krajský súd okrem iného i o nahliadnutie do spisu v predmetnej veci. V ten istý deň mu z informačného centra krajského súdu bola doručená odpoveď, podľa ktorej na základe rozhodnutia krízového štábu Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky z 23. marca 2020 na účel obmedzenia šírenia nákazlivej ľudskej choroby COVID-19 nebolo možné na krajskom súde do spisov nahliadnuť až do 30. apríla 2020.

17.2 Ústavný súd už v rámci svojej judikatúry vyslovil, že povinnosť umožniť nazretie do spisov obvinenému, resp. obžalovanému a jeho obhajcovi v konaní pred súdom je súčasťou práva na obhajobu, ktoré sa vzťahuje na celé trestné konanie (pozri rozhodnutie ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 41/2001). Sťažovateľ listinnými dôkazmi preukázal, že krajský súd nevyhovel žiadosti jeho obhajcu o nazretie do spisu podanej v konaní o jeho sťažnosti proti uzneseniu z 25. marca 2020 o predĺžení jeho väzby, v čase pred jeho

právoplatným skončením, t. j. preukázal, že k obmedzeniu jeho práva na obhajobu v predmetnom konaní došlo. Podstatným pre rozhodnutie v tejto veci je podľa ústavného súdu posúdenie skutočnosti, či uvedené obmedzenie práva na obhajobu sťažovateľa krajským súdom v predmetnom konaní dosiahlo intenzitu, ktorá by bola spôsobilá zasiahnuť materiálnu podstatu sťažovateľom označených práv.

17.3 V týchto súvislostiach je podľa názoru ústavného súdu najskôr potrebné poukázať na skutočnosť, že predmetom preskúmaného konania bolo rozhodovanie o predĺžení väzby sťažovateľa, v ktorom bol krajský súd povinný postupovať v súlade s požiadavkou neodkladnosti a urýchlenosti rozhodovania o zákonnosti väzby. Úlohou krajského súdu v predmetnom konaní navyše nebolo posúdenie viny alebo neviny sťažovateľa, ale posúdenie naplnenia zákonných podmienok jeho väzby, tak formálnych, ako aj materiálnych, na účel zabezpečenia ďalšieho priebehu súdneho konania.

17.4 V tejto súvislosti ústavný súd pripomína judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva vzťahujúcu sa k naplneniu materiálnych podmienok väzby, podľa ktorej dôvodné podozrenie predpokladá existenciu faktov alebo informácií, ktoré by objektívnemu pozorovateľovi umožnili úsudok o tom, že konkrétna osoba mohla spáchať trestný čin, pričom jeho „dôvodnosť“ závisí vždy od všetkých okolností každého konkrétneho prípadu (rozsudok ESLP vo veci Fox, Cambell a Hartley v. Veľká Británia z 30. 8. 1990). Dôvodné podozrenie však nie je potrebné dokladať aj dôkazmi, pretože by bolo „nelogické, aby na účely čl. 5 ods. 1 písm. c) dohovoru bol trestný čin jednoznačne definovaný a aj preukázaný. Toto je cieľom vyšetrovania a súdneho konania, ktorého zákonný a zákonnému účelu zodpovedajúci priebeh zabezpečuje vyšetrovacía väzba obvineného“ [rozhodnutie Európskej komisie pre ľudské práva (ďalej len „Komisia“) vo veci sťažnosti č. 8087/77 z 3. mája 1978]. V dôsledku toho má vyšetrovacía väzba zabezpečiť „nerušený priebeh oficiálneho vyšetrovania a následného súdneho konania“ (rozhodnutia Komisie v prípadoch sťažnosti č. 822478 z 5. 12. 1978, sťažnosti č. 8118/78 z 19. 3. 1981, sťažnosti č. 8339/78 z 12. 7. 1979 a iné).

17.5 V spojitosti s uvedenou argumentáciou ústavný súd považuje za potrebné poukázať aj na skutočnosť, že sťažovateľ síce preukázal nemožnosť nazretia do spisu v jeho veci v určitom období, avšak iba v abstraktnej rovine, bez toho, aby bližšie špecifikoval, že potenciálne existujú nejaké relevantné časti spisového materiálu, dokumenty či fakty,

na základe ktorých konajúce súdy odôvodnili trvanie jeho väzby, pričom on nemohol v dôsledku ich neznalosti spôsobenej odopretím nazretia do spisu zákonnosť svojej väzby efektívne spochybníť. V tomto smere tak s ohľadom na materiálne posúdenie porušenia sťažovateľom označených práv má zásadný ústavnoprávny význam skutočnosť, či odopretím súdu umožniť jeho obhajcovi nahliadnúť do spisu stratil sťažovateľ možnosť poznať také podstatné skutočnosti, ktorých absencia mu znemožnila vyformovať obranu proti argumentácii zvolenej okresným súdom v rozhodnutí o väzbe. Sťažovateľa v tomto ohľade ťaží povinnosť tieto skutočnosti v konaní pred ústavným súdom pregnantne zdôvodniť, pričom v okolnostiach prejednávanej veci nemôže bez povšimnutia ostať ani skutočnosť, že sa namietaným uznesením rozhodovalo o väzbe sťažovateľa v štádiu konania pred súdom po podaní obžaloby (teda v zmysle § 238 ods. 4 Trestného poriadku prednostne a urýchlene po podaní obžaloby), ktorému bezprostredne predchádzal procesný úkon preštudovania spisu podľa § 208 – § 209 Trestného poriadku (nerátajúc upovedomenie o podaní obžaloby prokurátorom a samotné podanie obžaloby, pozn.), pri ktorom mal sťažovateľ Trestným poriadkom vytvorenú príležitosť oboznámiť sa a spoznať celý obsah vyšetrovacieho spisu.

17.6 Ústavný súd sa oboznámil s obsahom napadnutého uznesenia, ktorým krajský súd sťažnosť sťažovateľa proti uzneseniu okresného súdu z 25. marca 2020 zamietol. Krajský súd v odôvodnení svojho uznesenia z 8. apríla 2020 dospel k záveru, že okresný súd v predmetnej veci postupoval správne, keď po podaní obžaloby rozhodol o ponechaní sťažovateľa vo väzbe z dôvodov podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku a zároveň nenahradil jeho väzbu dohľadom probačného a mediačného úradníka. Krajský súd v predmetnej veci poukázal na konkrétne skutočnosti vyplývajúce z predloženého spisu svedčiace o splnení formálnych podmienok väzby sťažovateľa a následne s odvolaním sa na konkrétne skutočnosti konštatoval taktiež splnenie materiálnych podmienok jeho väzby v danom štádiu trestného konania. Krajský súd v uznesení z 8. apríla 2020 špecifikoval a odôvodnil existenciu dôvodného podozrenia, ktoré podľa neho do dňa jeho rozhodovania nebolo rozptýlené, konštatoval dôvodnosť podanej obžaloby, poukázuc na konkrétne dôkazy, a to výpoveď poškodenej a ostatných svedkov, ktoré boli podporené ním konkretizovanými ďalšími listinnými dôkazmi. Konkrétny dôvod kolúznei väzby vyplýval podľa krajského súdu z charakteru stíhaného skutku, z preukázaného stupňovania

sa agresívneho správania u sťažovateľa, ako aj z jeho psychického stavu, ktorý prostredníctvom znalca nemohol byť dosiaľ pre jeho nesúčinnosť znalecky posúdený.

17.7 Z obsahu uznesenia z 8. apríla 2020 je podľa ústavného súdu zrejmé, že krajský súd sa zaoberal v danom prípade skúmaním naplnenia formálnych i materiálnych dôvodov väzby, riadne sa vysporiadal s argumentáciou predloženou v konaní sťažovateľom a poukázal na zistené konkrétne skutkové závery, ktorými podložil svoje právne závery v tejto veci. Krajský súd v tejto veci konštatoval splnenie formálnych i materiálnych podmienok väzby sťažovateľa v predmetnom konaní, keďže jeho obvinenie malo podľa neho dostatočnú oporu v dovtedy vykonanom dokazovaní a zároveň tento súd poukázal na dôkazy, z ktorých tento záver vyplýval. Krajský súd považoval za preukázanú aj existenciu skutočností nasvedčujúcich dostatočne pravdepodobnému záveru, že skutok, pre ktorý bolo začaté trestné stíhanie, má znaky trestného činu, a že z doteraz zabezpečených a vykonaných dôkazov bolo nielen udržateľné, ale v priebehu trestného konania bezprostredne po podaní obžaloby zjavne posilnené dôvodné podozrenie, že sa ho mal dopustiť práve sťažovateľ. Rovnako považoval za preukázanú dôvodnosť obavy z pokračovania v trestnej činnosti sťažovateľom s poukazom na konkrétne okolnosti tejto veci. Podľa ústavného súdu krajským súdom prezentované závery k dôvodnosti väzby a k existencii väzobného dôvodu podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku možno z ústavnoprávneho pohľadu považovať za relevantné a dostatočné.

17.8 Ústavný súd, prihliadnuc na už uvedené závery týkajúce sa predmetu konania, spôsobu odôvodnenia predovšetkým materiálnych podmienok väzby sťažovateľa v uznesení z 8. apríla 2020, abstraktnosti argumentácie sťažovateľa, ako aj štádia, v ktorom sa trestné konanie v tejto veci nachádza, považoval námietku sťažovateľa o znemožnení jeho práva na obhajobu v podobe možnosti účinne namietať zákonnosť väzby v dôsledku nevyhovenia žiadosti jeho obhajcovi o nazretie do spisu, za neopodstatnenú.

18. Na základe uvedeného ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

19. Keďže sťažnosť bola odmietnutá, ústavný súd už o ďalších návrhoch sťažovateľa v nej uplatnených nerozhodoval.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 20. augusta 2020

Jana Baricová
predsedníčka senátu